

ВПЛИВ ВІКУ БДЖОЛИНОЇ МАТКИ НА ПРОДУКУВАННЯ БДЖОЛАМИ ВОСКУ

Є. Р. Костюк¹, О. А. Міщенко², О. М. Литвиненко², Д. І. Криворучко¹
jackprostojack38@gmail.com

¹Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

²ННЦ «Інститут бджільництва імені П. І. Прокоповича», м. Київ, Україна

Здатність бджіл до продукування воску і будівництва стільників проявляється тільки у бджолиній сім'ї як цілісній біологічній системі. Окремі бджоли або навіть невеликі групи бджіл з розвиненими восковими залозами не здатні до будівництва стільників.

Виділення воску і будівництво стільників бджолами залежить від складного комплексу зовнішніх і внутрішніх факторів: надходження до вулика нектару і пилку, фізіологічного стану, віку бджолиної матки та кількості бджіл. Потенційні можливості виділення воску бджолами великі, але вони можуть бути використані для будівництва стільників і збільшення виробництва воску лише за створення сім'ям необхідних умов.

Щоб налагодити виробництво воску, необхідно добре знати основні фактори, які впливають на його виділення і будівництво стільників, оскільки саме вони є біологічним обґрунтуванням для практичних прийомів отримання найбільшої кількості воску на пасіках.

Досліди проводили в умовах кормової бази і кліматичної зони Київської обл. на медоносних бджолах української степової породи. Бджолині сім'ї сформовані в групи по 5 сімей у кожній методом пар-аналогів. Враховували силу сім'ї, конструкцію вулика, кількість корму, технологію утримання бджолиних сімей. Вивчали такі показники: кількість розплоду в весняно-літній період через кожні 12 днів за допомогою рамки-сітки, воскову продуктивність бджолиних сімей. Було сформовано дві групи сімей з бджолиними матками різного віку: в дослідній групі № 1 працювали матки дворічного віку і старші; в дослідній групі № 2 — матки однорічного віку.

Різниця у розвитку проявляється практично відразу під час першого обліку між дослідними групами і становить 22,8 сотень комірок або 32,5%, що свідчить про якісніший хід проведеної зимівлі бджолиними сім'ями з матками молодшого віку ($P \leq 0,001$). Під час другого обліку спостерігається відмінність за кількістю розплоду на користь дослідної групи № 2 в кількості 45,6 сотень комірок або 31,3 % ($P \leq 0,001$). При третьому обліку кількості розплоду його кількість в дослідній групі № 1 досягла 266,8 сотень комірок, а в дослідній групі № 2 — 329,9 сотень комірок. Різниця між досліджуваними групами становила 23,7 % ($P \leq 0,001$).

Спостерігається вірогідна різниця між групами з матками різного віку за кількістю листів відбудованої вощини, яка становить 0,6 листа ($P \leq 0,05$).

Отримані результати свідчать про те, що вік матки безпосередньо впливає на кількість робочих бджіл, вирощених до головного медозбору, а це, у свою чергу, сприяє більшому продукуванню воску. Дослідженням доведено необхідність заміни маток віком понад два роки як зоотехнічного прийому для підвищення воскової продуктивності бджолиних сімей.

Ключові слова: БДЖОЛИ, ВІСК, БДЖОЛИНА МАТКА